

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu întregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiia. séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Nr. 12.

Brasiovu 15. Iuniu 1869.

Anulu II.

Din cronic'a lui Michailu Cserei. 1661—1711.

(Continuare).

Dupa batalia Tökölyi lasà la comun'a St. Petru pe capitanulu seu de pedestrime, anume Daroczi, cu haiduci numerosi, spre a tîné in blocada pe garnisón'a nemtiésca din Brasiovu, éra elu insusi se trase cu celelalte trupe la Feldiór'a (Marienburg), de unde trimise asia numite epistole regali in tóta tiér'a, spre a conchiama diet'a la Alb'a-Iuli'a, dupa aceea inse'si schimbà planulu si conchiama diet'a la Cristianu (in scaunulu Sibiiului); totuodata porunci, cá tôte trupele transilvane se se scôle si se mérge acolo. Din aceea au si mersu multe, atatu din secuime, catu si din comitate. Intr'aceea curutii, tatarii si turcii latînduse prin tóta tiér'a, predara si despoliara infricosiatu; éra óstea vaivodului Munteniei inca au manatu multíme de cai in Munteni'a.

Acumu Franciscu Gyulai, Ioanu Daczó, Baltasaru Macskási, cumu si alti multi magnati transilvani impreuna cu tóta nobilimea venira langa Tökölyi*), si numai cativa dintre domni (boieri protipendati, magnati) remasera in Clusiu pre langa principele, éra de acolo trimisera cu post'a la ducele de Baden, ro-gandu'lu, cá se viie in tiéra. Éra ardelenii au datu lui Tökölyi acestu consiliu: se se lase de orice alta tréba, se plece cu óstea sa la Pórt'a-de-feru, unde resipindu pre cele trei regimente nemtiesci, care se aflá acolo, se tréca spre Belgradu, unde impreunanduse cu óstea marelui veziru si strimtorandu óstea ducelui de Baden in sianti, se o sfarme de totu, éra dupa aceea se va potea instala cu resultatu bunu in principatul Transilvaniei. Acestu consiliu era întie-leptu si folositoru pentru Emericu Tökölyi, si déca l'ar fi urmatu, ar fi potutu remané principe alu Transilvaniei, pentrucà ducele de Baden avea abia óste in numeru de optusprediece mii. Ungurenii inse, carii venisera cu Tökölyi, precumu era Gasparu Sándor, cá generalu en chef, unu omu de nimicu, inganfatu, desiertu, schiopu, Stefanu Petróczi, Valentinu Nemes-sányi, Petru Madács, sedusera pe Tökölyi, cá se nu dea ardeleniloru crediementu, pentrucà aceia aru voi

se scótia pe Tökölyi cu vorbe frumóse din tiéra, éra intr'aceea se póta primí armat'a nemtiésca in tiéra; deci elu mai antaiu se se instale in principatu, éra dupa aceea póte esí la tabar'a vezirului. Asia facura ei, cá Tökölyi se scape domni'a din mana. Urmandu elu consiliulu ómeniloru sei, se mutà cu ostile sale la Ruscioru*), éra de acolo manecà in 21. Septembre. Tôte trupele transilvane asteptá calari pe campi'a Cristianului, éra pe Tökölyi ilu inaugurara de principe in biserica cu pompa mare, intre sunete de tobe, de trîmbitie, surle (cimpoi) si troscaituri de pusce, jurandu tieri intru întielesulu conditiuniloru. Asia acea dí se petrecù in ospetiu pomposu, la carele luà parte si vaivodulu Munteniei. . . .

Intr'aceea neci ducele de Baden nu dormí, ci audîndu elu despre iruptiunea lui Tökölyi in Transilvani'a si de captivitatea lui Haissler, indata parasí apararea Belgradului, din cauza, cá elu pretiuiá mai susu recastigarea Transilvaniei**). Apoi ducelui îi vení bine iruptiunea lui Tökölyi inca si din cauza, cá avendu óste pucina, atatu spureu de turcime era se'lu decule cu totulu. Deci ducele de Baden purcese dreptu asupra Transilvaniei, éra pentrucà marele veziru se nu afle, cá elu a esítu din trincéle (siantiuri), a lasatu acolo cateva cete de óste morbósa si ticalósa. Vezirulu nici cá aflá de esirea ducelui din siantiuri, pana candu acesta nu ajunsé (la 24. Septembre) in Transilvani'a, de unde si luà la fuga pe Tökölyi, carele indata apucà cu óstea sa pe la Sieic'a-mare si Mediasiu in Secuime, éra de acolo in districtulu Barciei pana la Presmeru***), unde apoi tabarí. Armat'a nemtiésca inse pretotindeni calcá in urm'a lui Tökölyi.

Intre acestea ostile turcesci si tataresci incarcanduse de predi nenumerate din Transilvani'a, tôte au fugitu in patria loru; vaivodulu Munteniei inca s'a reñtorsu. Atunci si ardelenii spaimantati de venirea nemtiloru, cerenduse acasa sub preteste diferite, pucini au mai remasu cu Tökölyi; curutii (ungurenii) inse au remasu cu elu. Tocma in dio'a, in care manecaramu spre Munteni'a, Tökölyi puse juramentu tare, cá nu va esí din tiéra, cá aici isi va versa san-

*) In originalu: és sok erdélyi főemberek, az egéz nemes-séggel együtt Tökölyi mellé jötte nek vala etc. Acestu testimoniulu alu lui Cserei luatú totu in legamente cu altele de aceea si natura, érási este de fórte mare importantia. Adica: clas'a intréga a privilegiatiloru era pentru Tökölyi si in contra austriaciloru.

*) Reussdörfel in scaunulu Sibiiului.

**) Acestea cuvente ale cronicariului Cserei se se alature la cele díse de Michailu Teleki in momentele dinaintea bataliei dela Zernesci, pentrucà cu atatu mai bine se se védia, ce era si ce este astadi Transilvani'a pentru imperiu.

***). Nemtiesce Tartlau.

gele pentru patria. Noi ardelenii, cari încă nu-lu cunoscău bine, îi si crediurăm. Într'aceea ducele de Baden încă ajunsese cu oștea sa la Feldiőr'a, prin urmare numai în distanția că de unu miliariu si diurnatate de noi. Atunci Tőkőlyi își porni sēr'a carale, ȕra pe noi ardelenii*) ne incongiurà cu turci si curuti si ne scōse cu forti'a la Buzeu. Într'aceea avangard'a nemtiȕsca ajungendu pe ariergard'a curutiloru, taià pre multi din ei, ȕra din cei cari au trecut în Valachi'a încă au peritu multi pe acolo că vai de capulu loru, care de fōme, care de frigu, ȕra alții de morburi; ȕra dintre ardeleni s'au re'ntorsu multi, înse în starea cea mai ticalōsa. Acea fuga a curutiloru se întimplà pe la finea lunei Octobrie 1690. Cu acea ocaziune Cserei trase pentru sine urmatōri'a invetiatura: „Eu pe atunci am invetiatu, că mai multu se nu emigrezu din patri'a mea la mintiun'a nimenui; mai bine este, că canii ardelenesci se'mi manance carnea, decatu se mai esu în tiȕra straina pe sperantie ōrbe, pentrucă usioru este a esi din patria, e înse anevoia a te re'ntōrce. Nu numai barbatii, ci si multe femei de onōre; veduve de magnati si de nobili au emigratu atunci cu Tőkőlyi, pentrucă acesta latȕse faim'a, cumucà nemtii voru macela în modulu celu mai barbaru pre toti, pre cari îi voru afla pe la casele loru; de aceea le apucase paura mare. Din tōte acestea nimicu nu a fostu, pentrucă nēmtiulu în locu de a face reu celoru remasi acasa, mai vȕrtosu îi aparà de curuti.“

Pana decurgu acestea în Transilvani'a, marele veziru recucerī Belgradulu cu asaltu, dupa aceea ocupà si Niss'a, Diulu (Vidinulu), Semendri'a, încă si Lipov'a (cetate în Banatu).

Între acestea Tőkőlyi totu portandu pre ai sei cu vorbe bune, îi scōse la Valeni, ȕra de acolo i duse la Ploiesci, de unde dupa vreo 25 de dȕle îi scōse pe riulu Ialomiti'a într'o padure, ȕra de acolo îi aduse aprōpe de Tergovistea pe ploii si ninsōre si flamandi că vai de ei, în catu ajunsesera a'si stempera fōmea cu mere paduretie (corobetrie). . . . Înca la Ploiesci îi casiunase lui Tőkőlyi, că se trimitia pe Pavelu Mikes cu ostasi în Transilvani'a, pentrucă în Trei-scaune (secuiesci) se omōre pre toti nobilii, pre cati i va pōte apuca. P. Mikes a si venitu în secuime; nobilii de acolo înse avura mare norocu, că în Trei-scaune se aflà ceva garnisōna nemtiȕsca. Asia P. Mikes nepotendu resbata mai înlaintru, decatu numai pana în comun'a Zàgon, si pana acolo încă numai în capu de nōpte, apucà totusi pre unu nobilu fruntasiu, anume Baltasaru Ianko, pe care dupa cēlu torturà cumplitu, apoi ilu spendiurà de pōrt'a casei lui; dupa aceea pre Toma Ianko si pre Orbanu Vajna îi taià în bucati, ȕra Petru Ianko scapà cu fug'a; Mikes înse i depredà tōte averea, apoi se re'ntōrse la Tőkőlyi, unde lucrurile depredate se vendura la

toba. Ddieu înse resplati si lui Pavelu Mikes si ȕca cumu. Fiindu elu la Bucuresci, acolo se bucurà de tōta bun'a vointia si de totu ajutoriulu vaivodului tierei; cu tōte acestea acelu omu nemultiamitoriu si blastematu scriindu desu lui Tőkőlyi, denuncià ne'ncetatu pe vaivodulu spunendu, că acesta ar tȕnea corespondentia cu generalulu (nemtiȕescu) din Transilvani'a; elu înse nu scià, că vaivodulu îi prindea tōte scrisorile. Vaivodulu ilu dojenī (avertī), că se nu mai manȕsca la charthia în contra lui; elu înse totu nu s'a contenitu. Asia vaivodulu pune de'lu arestȕza într'o nōpte si pre elu, si pre sierbii lui. Cativa ani de dȕle nu s'a sciutu, ce se facuse Pavelu Mikes; eu (Cserei) aflaiu dupa aceea, că vaivodulu a trimisu pre Mikes în secretu la generalulu din Ardealu, apoi că l'au dusu la Fagarasiu, unde l'au ucisu între torturi fiorōse; pentrucă mai antaiu îi scōsēra ochii, dupa aceea taiandu i pe fiacare dȕ cate unu degetu dela mana sēu dela pitioru si inferandu i preste totu corpulu, asia a trebuitu se mōra; candu apoi scotiendu i cadavrulu nōpȕea, ilu inmormentara. Asia pate celu care nu se teme de Dumnedieu si comite totu feliulu de lotrii, pentrucă de si inaintȕza pana la unu tempu, în fine înse totu cade în grōpa.

Despre alte încercari ale lui Tőkőlyi de a reocupa Transilvani'a, mai aflamu în Cserei încă si acestea:

Într'aceea Tőkőlyi trimitea ne'ncetatu la marele veziru pentru ajutoriu; în fine venī Galga sultanulu tatarescu asupra Clusii cu putere mare de turci si de tatarsi. Bietii clusiani au esitu, că se se bata în contra loru, tatarsii înse taiara multi din ei, ȕra pe unii îi dusera în captivitate, ȕra suburbialoru le detersa focu; într'aceea fiindu că tatarsii nu avea tunuri, ȕra în cetate se aflà garnisōna tare sub comand'a principelui Lichtenstein, cetatea nu o au potutu lua, macaru-ca atatu bietii unguri, catu si nemtii se spariēsera fōrte tare. Tatarsii se intensera dela Clusiu preste M.-Osiorheiu pana la Odorheiu, pre unde facura predatiuni fōrte mari, manara vite multe, omorira si din ōmeni.

Aflandu Tőkőlyi, că sultanulu Galga intrase în tiȕra, se adoperà si elu, că se reintre în Transilvani'a si se se unȕsca cu Galga, ceea ce s'ar fi potutu întempla, dȕca Tőkőlyi s'ar fi grabitu, ȕra în acestu casu nemtii de siguru, că era se o patia reu. Tőkőlyi înse manecandu dela Tergoviste si nepotendu asiȕdia oștea în castre de campu, din caus'a gerului mare si a lipsei de pane, o aduse la Campulungu flamanda că vai de ea, apoi aici o asiȕdia în case caldurōse, ȕra fiinduca în acestu orasiu era fōrte multu vinu bunu de Pitesci, că numai la cas'a unde me aflāmu eu, am numeratu siepte buti de cele mari pline, asia oștea întrȕga s'a pusu pe betfa întru atata, catu lui Tőkőlyi îi fu curatu preste putintia, că se o scōta de acolo pana a cincea dȕ. Într'aceea aflandu si generalu Veterani despre acestea lucruri, din Trei-scaune esi cu regimentele întru intempinarea nōstra. Tőkőlyi

*) Cserei remase la Tőkőlyi si dupa batali'a dela Zernesci si dupa instalatiunea dela Cristianu.

apucase a trimite haiducimea înainte sub comand'a lui Daroczi, care 'i asiedia deocamudata aprópe de Branu intru o vale pietrósa. Veterani inainta in contra haiduciloru siepte scadróne cá avangarda sub comand'a principelui de Anover'a, alu carui frate perise in Albani'a. Ceilalti oficiari dísera, cá se nu intre in locuri asia strimte cu calarime in contra pedestri-me; elu inse apucà înainte calare cá unu neunu, impuscà nu sciú cati haiduci, fu inse impregiuratu si taiatu acolo, de si se aparase fórté barbatesce. Acésta fu resplat'a órbei cutezari; éra calulu celu frumosu ilu dusera la Tökölyi. Ceilalti nemti n'au fostu ne-buni, cá se intre pe urm'a principelui de Anover'a, cá nici nu avea asemenea porunca; asia ei se re'n-tórsera in pace la Veterani. Intre acestea Tökölyi inca manecase si cu calarimea sa, inse nu voiá se intre prin Branu, ci éراسi apucà spre Zernesci prin poteci ascunse, pentrucá se insiele pe nemti, 'ia fostu inse preste potintia. Vediendu Tökölyi, cá Veterani este mai intieptu decatu Haissler si cá nu potemu strabate in Ardealu, se re'n-tórse fórté suparatu la Campulungu.

Cserei mai spune la acestu locu, cá pana a trei'a dí nu mancasse pane, pentrucá sierbitorii sei se retacisera cu dóua cóce (pogaci cópte in cenusie); asia se apucà si impuscà unu juneanu alu cuiva, pre care'lu fripsera fara sare, ci presaratu numai cu cenusie, si asia 'si stemperara fómea.

Vediendu sultanulu Galga, cá Tökölyi nu vene in tíera, dupa cumu le fusese invoiél'a, cá din contra, ducele de Baden ajunge dela Oradea la Clusiu, unde se impreuna cu garnisón'a nemtiésca de acolo si se asiédia in castre la Gelau, elu, Galga, crediendu, cá armat'a nemtiésca trebuea se fia fórté mare, de si ea inca era multu mai mica decatu a lui Galga, acesta sparienduse, apucà spre Ungari'a, éra ducele de Baden nu'lu persecutà, pentrucá elu credea, cá a castigatu de ajunsu cu atata, cá scóse din tíera pe pagani fara nici o batalia.

Dupa acestea Cserei mai face acésta observatiune: „Éca asia perdù Tökölyi principatulu Transilvaniei, din cauza cá consiliarii sei era totu nisce ómeni nebuni si inganfati, éra de consiliulú ardeleniloru nu voi se asculte.“ Totu la acestu anu cronicariulu insémna cumplit'a suferintia a tieiei din caus'a locustelor, adeca guera si locuste dintr'odata. In fine, dupa pace spune si elu, cá in acestu anu 1690 lun'a Ianuariu Iosifu I. fiulu lui Leopoldu fu incoronatu de imperatu alu Romaniloru si rege alu Germaniei, cumu si cá Carolu ducele de Lotaringi'a, pe care Cserei ilu asemena in eroismu numai cu romanulu Ioanu de Huneadu, morise la orasiulu Vels lovitu de guta, trece la anulu

1691, unde intre alte amerunte, care nu se tínu strinsu de istoria, ne impartasiesce unele cá acestea: Deci vediendu noi ardelenii, cá domni'a lui Tökölyi este numai de joi pana mai apoi*), si cá elu ne tiene

pre noi numai cu mintiuni, cu sperantie desierte si cu juramente mintiunóse, trei sute dintre noi ne invoiramu acolo in munti, cá se nu mai mergemu la Tökölyi, ci desdeminétia se ne re'n-tórcemu in Transilvani'a. Intre acesti determinati a se re'n-tórcé era si cativa boieri mari si alti nobili mai multi. Eu me preparaiu cu sierbitorii mei; candu colo deminétia parte mare dintre ei o luà spre Valachi'a, éra eu si Mich. Benkó cu vreo cincidieci de insi amu decisu, cá séu se morimu, séu se ne re'n-tórcemu la Transilvani'a, pentrucá sórtea nóstra totu va fi, cá se morimu de fóme. Valachii adica era maniosi pe óstea lui Tökölyi din caus'a multelor predatiuni (jafuriloru), de aceea valachii ori unde dá preste curuti, ii omoria s'ii taiá. Fiinducá noi insine arseseramu morfle de prin pregiuru, pre cei carii mergea la mori mai departate, cá se macine, valachii ii pandea si le ascundea sórele (agyon verték). Inse si curutii (ungurii din Ungari'a) ne facea multe rele nóua ardeleniloru, éra Tökölyi temenduse cá vomu fugi, a pusu vreo trei sute de curuti, pentrucá se ne tiena urm'a. In fine acei cincidieci de ardeleni scapandu de curuti prin un'a mintiuna, reintrara pe la Branu, unde nemtii usiorandu'i si de arme, si de ce mai avea pre langa sine, ii adusera in Rosnovu la colonelulu Gabriani, de acolo la Pace in Cristianu, de unde acesta ii naintà intre sudalmile sasóicelor si ale nemtióicelor si intre aruncaturi cu petrii si strigaturi de „cani, curuti, talchari,“ pana la generalulu Veterani in Codlea (Zeiden). Veterani ne primí bine preste asteptarea nóstra, si dupa pace ne intrebà despre afacerile lui Tökölyi, ne dispuse pe la cortele, unde fuseramu ospetati bine, éra in urmatóri'a dí jurandune pe credintia catra imperatulu, ne lasà pe la casele nóstre. Din mosiile boieriloru si ale altoru nobili dusi cu Tökölyi s'au caratu numai granatiile cate s'au aflatu, éra proprietatile (mósiile) loru nu s'au confiscatu, nici la cei carii au moritu, nici la cei ce s'au re'n-torsu dupa mai multi ani in patri'a loru; macarucá déca aru fi voitu imperatulu, chiaru dupa lege potea se le confisce averile.

Haissler si Doria remasera mai multu tempu in captivitatea lui Tökölyi, éra dupa aceea 'i liberà pre langa conditiune, cá se numere cateva mii de fiorini, se dea si cateva sute bucati de panura pentru óste, éra soçi'a lui Tökölyi inca se fia liberata din captivitatea imperatului. Cserei mai obserba aici despre Haissler, cá era omu placutu la curte pentru bravurele lui; éra despre Doria díce, cá acesta era omu aspru si cá uria pe unguri. In acelu anu au fostu grandini mari, au venitu éراسi locuste, dupa care urmà scumpete mare.

Aici Cserei intretiese batali'a cea mare lovita in 19. Augustu intre nemti si turci la Belgradulu serbescu, unde Ludovicu de Baden castigà victoria mare, éra marele veziru perí cu mai multe mii de turci. Acésta batalia merita a fi studiata bine din alte furtane sigure, din cauza ca aceea si bombardarea fortaretiei dela Oradea in cursu de trei septemani totti

*) Dupa idiotismulu ungurescu: Pünkösdi királyság.

prin Ludovicu, avu mare iniriurintia asupra formularei diplomei leopoldine, séu adica a dreptului publicu alu Transilvaniei, despre carele vomu cuventa in anul urmatoriu.

Despre afacerile Transilvaniei se mai insémna la acestu anu numai atata, cà in fine Veterani trimise asupra lui Tökölyi siepte escadróne de calareti pana la Campulungu, de unde inse acesta o tulí la fuga cu partea cea mai buna a óstei sale, éra pre ceilalti ii taiara séu prinsera nemtii in midiulocu betiei, pentrucà curutii ori unde afla beutura, se dau la betia, n'au grija inemicului, de aceea 'i batu si'i prindu pre ei de atatea ori.

(Va urma).

Adunarea generala a asociatiunei transilvane pe a. 1869 la Siomcut'a in districtulu Cetatei-de-petra.

Dela a. 1863 asociatiunea transilvana nu'si mai tienù adunarile sale in partea meridionala a tieiei, ci mutanduse mai antaiu spre apusu, dupa aceea se trase totu mai spre miédia-nópte, pana candu ajunse pe unu tienutu limitrofu dintre Ungari'a si Transilvani'a. Din unele parti se sperase, cà in Augustu 1868 loculu adunarei viitórie se va alege si destiná spre médiadî undeva, si anume in Déva, séu in Fagarasiu. Noi inse, carii nu amu potutu lua parte la acea adunare, nu aflaramu, déca din acele locuri s'a facutu vreo invitatiune catra adunare, care cá si oricare altu óspetu, va fi asteptandu firesce, mai bucurosu, cá se fia invitata, decatu cá se se imbiia ea insasi, séu toema se se róge, cá cutare comuna se binevoiésca a'i da ospitalitate pe 2—3 díle, pentrucà se nu fia constrinsa a cantona sub ceriulu liberu. Destulu atat'a, cà siomcutenii invinsera cu ospitalitatea loru, éra altii remasera cu consolatiunea pe viitoriu. Dicemu consolatiune; pentrucà de si cunóscemu dificultatile impreunate cu concursulu atatoru óspeti la unu singuru punctu, suntemu inse si convinsi, cumucà folósele spirituali cate resulta din acestea adunari chiaru si pentru comunele care dau ospitalitate, stau multu mai pre susu de orice incomoditati impreunate cu ospitalitatea si mai multe suvenire placute remanu nesterse. Asia de ees. sunt siepte ani, de candu s'a tienutu adunarea generala aici in Brasiovu; suvenirele aceleia inse remasera in memori'a popolatiunei nóstre atatu de vii si atatu de próspete, incatu multe din acelea pana in dío'a de astadî mai facu obiectulu conversatiuniloru in familii, intre amici si amice. De altumintrea impresiuni, emotiuni, resimtiemente, dependu nu numai dela facultatile individuali si dela opiniuni preconcepte, ci prea adesea si dela impregiurari din afara, care lucréza asupra nóstra, fara a ne intreba pre noi, déca ne placu séu nu, si care nu prea lasa pe ómeni, cá se reflecteze multu asupra loru. De nu aru ecsiste asemenea impregiurari, societatile nóstre literarie, puçine cate le

avemu, s'aru bucura de siguru de imbratiosiare indiecitú mai caldurósa, decatu este aceea, de care au ele parte. Intr'aceea noi in pusetiunea nóstra si intre impregiurarile in care ne aflamu in Transilvani'a, avemu celu puçinu consolatiunea, cà déca societatea nóstra intempina pre langa zelulu si amórea unora, si apathi'a altora, este inse aparata de atacuri indreptate in audiulu si vederea lunei chiaru asupra vietiei sale, atacuri de acelea, de care primí societatea academica din Bucuresci de catra unii moldavo-romeni, carii cumu se pare, sunt multu mai scurti de vedere, decatu se'si póta face una idea sanetósa despre asemenea institutiune, pentrucà déca cumuva nu sunt sufletesce orbi, atunci trebue se fia la midiulocu altu ceva, multu mai reu si multu mai periculosu . . .

Noi acestia, carii petrecemu in partea meridionala si in centrulu Transilvaniei, nici pre de parte nu suntemu in stare de a prevedé rezultatele adunarei dela Siomcut'a; nóua prin urmare ne remane numai, cá se'i poftimu succesulu celu mai bunu si celu mai indestulatoriu in totu respectulu. Éra déca totusi ajutati de esperienti'a facuta pana acumu si trasa din rezultatele celoru optu adunari tienute pana astadî, amu avea se reflectamu la cate ceva, apoi acelea aru fi camu urmatóriele:

1) Dorimu, cá disertatiuni scientifique, literarie, artistice, agronomice etc. se se védia catu mai multe pe més'a adunarei si se se audia de pre tribun'a ei. La acestu punctu inse ne aducemu amente, cà in a. 1862 se statorise una regula pentru biroulu adunarei, care suná cà: Disertatiunile potu fi compuse oricatu de lungi, dupa cumu adica auctoriulu isi are scopulu seu si precumu crede cà'lu va ajunge; cà inse nici una lectura se nu tiena preste una óra celu multu. Pre langa observarea acestei regule toti sunt satisfacuti, adunarea si individii; adunarea nu ostenesce prin disertatiuni prea lungi, ci are placerea unei varietati ce recreaza; disertatorii éراسi sciu din capulu locului, cà n'au lucratu in desiertu, ci cà voru veni cu totii la ordine; éra cei cu disertatiuni lungi citindu din ele cate una parte, cateva pericope, destépta interesulu si curiositatea pentru operatulu intregu, care mai apoi publicanduse, vine la cunoscinti'a natiunei.

2) Districtulu Cetatei-de-pétra este relative mai micu, decatu una multíme de alte municipia din Transilvani'a si Ungari'a; pre catu inse teritoriulu seu este micu si cultur'a sa nationala decadiuta, pre atata istori'a acelu districtu este abundanta de evinemente multe si mari intru atat'a, catu elu pe acestu terenu ar potea rivalisa cu cele mai multe municipia. De aru sci spune ruinele Cetatei-de-pétra (Kővár), cate s'au petrecutu in aceea mai alesu dela 1526 incóce; de aru reinviia pe 24 óre strabunii numeróseloru familii boieresci din acelu districtu, pentrucà se spuna generatiuniloru presente, cate au facutu si ce au suferitu ei nu numai pentru patria in genere, ci si in specie pentru natiunea loru romanésca si pentru confesiunea loru avitica, atunci credet'imi domni-

loru, că noi cei carii ne tragemu originea din acelu districtu*) si cei carii credemu că amu facutu nu știu ce lucruri mari in viéti'a noastră, amu sta prea umiliti dinaintea lor. Inse istori'a, fia si numai a unui districtu, cere cate unu condeiu foarte devotatu. Se speramu, că si pana acumu se va fi aflatu una péna din acelu municipiu, care va fi compusu monografi'a lui si póte o va infatiosia chiaru adunarei din Augustu a. c., că celu mai frumosu presentu, care i s'ar potea face vreodata.

3) Dorimu din tóta ânim'a, că in respectulu a-legerei de membri onorari se se obserbe strinsu masim'a satorita inainte cu siepte ani, care este cá: ori-cine voiesce a propune membrii onorari, se le arate mai antaiu adres'a si meritele lor la presidiu, éra acesta se'i transpuna spre dare de opiniune la comisiunea, care este se se aléga ad hoc. In casu candu acea comisiune ar afla cu cale delaturarea vreunui membru dintre cei propusi, se o faca acésta totu la presidiu, pentrucá se se evite animositatile, demonstratiunile si — in fine blamagiulu. Se ne ferimu pentru Ddieu in societati curatu literarie de unele demonstratiuni, care aru semena prea multu cu cele trei ale dlui Akin, membru alu academiei magiare, carele in tómn'a si érn'a trecuta dete ocasiune de vreo trei ori la unele scandale revoltatórie, si totu asia de puçinu se avemu gustu pentru cate unu blamagiu cá celu provocatu prin dimisiunea unui membru alu societatei academice romane, data cu scopu de a'si bate jocu de toti membrii aceleia. Se ne dedamu odata si noi a distinge strinsu intre omulu sciintieloru si alu litereloru si intre omulu politiceii; se aflamu, că asia numita Respublica literaria se intende preste omenimea intréga, fara neci-una diferentia de nationalitate si confesiune. Cumu se póte de ecsemplu, că noi se ne scriemu vreodata macaru numai istori'a patriei noastre, déca istoricii nostrii nu voru veni in contactu de aprópe cu istoricii altoru popóra. Vai de capulu nostru, déca bigoteri'a si netoleranti'a o vomu intende si noi in sacr'a regiune a sciintieloru si arteloru, spre bajocur'a si rusínea noastră a toturoru. Faca asia ceva barbarii afara din Europ'a si inca neci aceia. Parintii nostrii Samuilu, Georgie si Petru inca s'au certatu si luptatu pre la inceputulu acestui secolu cu cine a fostu de a se certa si lupta; de alta parte inse, déca nu aru fi statu in comunicatiune scientifica cu notabilitatile republicei literarie din tempulu lor, de unde aru fi scosu miile de documente, cu care au inavutítu istori'a noastră si ne-au revendicatu originea? Din bibliotecele si archivele sateloru noastre de siguru că neci-odata, ci numai din cate ne scapara de perire cá prin minune in alte tieri si la alte popóra.

Departé se fia dela noi, că se voimu a inavutí

catalogulu membriloru asociatiunei cu sute de membrii onorari; ceea ce dorimu inse este simplu numai atata, că pe terenulu literariu se nu ne batemu jocu de nimeni prin propuneri si respingeri foarte nedelicate din natur'a lor, ci in acestu punctu de onóre se desvoltamu táctu catu se póte mai finu. Urmandu asia, amu castiga de siguru si tempu mai multu pentru alte ataceri multu mai folositoare, care apoi adesea in lipsa de tempu séu se precipitéza, séu se delatura cu totul.

4) Recomendamu onorabilci adunari generale dela Siomeut'a luarea in cea mai deaprópe consideratiune spaimantatóri'a nepasare, ce se manifesta in unele tinuturi catra scólele romanesci, catra literatur'a romanésca, catra istori'a patriei si a natiunei si mai in scurtu, catra totu ce este romanescu. Credemu adica, cumuca este de competentia asociatiunei noastre, că se cerceteze cu de-ameruntulu cauzele, pentru care la multi inca totu le mai este rusíne a se numi romani, a lucra cá romani si a se interesa de cultur'a si literatur'a romanésca, adica de scopulu acestei asociatiuni. Nemicu in lume nu ecsiste fara ratiune, prin urmare aici inca trebue se fia ceva la midiulocu.

G. B.

Adunati documente si le pastrati.

Cine are carte, are parte. Acésta parimíá romanésca se aude pe la noi mai adeseori la oca-siuni, candu cineva castiga cate unu procesu cu ajutoriulu unoru documente, pe care le va fi pastratu elu, séu parintii sei. Intr'aceea acestu proverbiu salutaru, cá si altele multe, pline de adeverata filosofia practica, este totu asia desu calcatu si despretiuitu cu neaudita usiorime de minte si cu ruina totala a miiloru de individi, de familii, de comune si chiaru de tieri intregi. Intru adeveru, anevoia va mai fi in lume vreunu lucru, care se fia tractatu de individi si de popóra cu mai multa nepasare, inse ce dícu nepasare? cu mai multa urgía si despretiu, decatu sunt tractate chiaru pana in dio'a de astadi documentele scrise. Pare că este unu farmecu si unu blastemu; că ómenii ambla cu documentele si le arunca, cá si cumu ar arunca nesce dóge de ciubaru spartu, séu nesce caltiuni flendariti; éra cei carii voiescu a le pastra mai bine, le pórtá in sierpariu cu anii intregi, pana candu se tocescu si se rodu, incatu se nu le mai póta citi nimeni. Veditamu acte de procesu mare si scumpu, puse in traista séu in desagi alaturea cu brandi'a si cu slanin'a, inse si scárnavigate intru atata, catu nici unu advocatu si nici unu judecatoriu nu mai voia ale lua in mana. Aflat'amu cartile urbariali din dílele Mariei Teresiei, ale cutarei comune de cateva mii suflete la lelea Macinic'a, a carei barbatu fusese inainte cu dóuadeci de ani jude alu comunei. De nu se aflá acea copia de urbariu localu, comun'a era se'si pérda unu teritoriu de paduri intinse pe vreo patru mii de jugere. Veditu-s'au alte docu-

*) Scriitorinlu acestoru linióre inca se trage dupa strabunii sei din acelu municipiu, de unde aceia emigrasera in comitatulu Turdei.

mente foarte scumpe, aruncate pe dupa ladi, rupte, manjite, că si cumu aru fi fostu bune numai de a lega cu ele ólele de untu si de miere.

Maltratari ale documentelor de natur'a celor enumerate mai susu se vedu mai alesu la ómenii, carii séu nu sciú carte nici-decúmu, séu foarte puçina. Se vedemu inse, cumu pastréza documentele ómenii, carii sciú carte multa. Sasii din Transilvani'a trecu de ómenii cei mai iubitori de ordine in tóta Transilvani'a; cetatile si besericele loru incongiurate cu muri sunt considerate că totu atatea locuri sigure, in care s'aru fi pastrandu cele mai multe si cele mai interesante documente, atatu istorice in sensulu strinsu, catu si de proprietate, comunali si particulare. Si cu tóte acestea la sasi inca domnesce in respectulu acesta in cele mai multe comune disordine atatu de mare, in catu de si ei au documente mai multe, decatu ori care altii, ii costa inse ostendéla si multa perdere de tempu, ori candu constrinsi de impregiurari voiescu a se folosi de unele séu altele. Aflatu-s'au ce e dreptu, barbati pricipetori si prevedietori, carii s'au incercatu din respoteri a indupleca pe comune, că se pórte grija mai mare de documente, au intempinatu inse si ei ceea ce se numesce vis inertiae, in aceeași mesura, in care o-ai intempina si la noi, candu te-ai incerca se aduni si se regulezi multu puçinu, catu ne mai remase si nóua in una parte a comunelor. Ce vi se pare, că pana acumu din tóte comunele sasesci abia 4, di: patru, au recunoscutu incai necesitatea de a'si regula archivele si totu odata a'si compune cronica séu monografia comunelor*). Din tóte inse este mai revoltatória impregiurarea, cumucá dupa ce in cutare seculu, séu in cutare generatiune se afla cate cineva, carele culege si asiédia bine si la locu siguru tóte documentele, vinu altii dupa ei, carii pare c'ar voi se'si resbune in contra antecesoriloru pentru iubirea loru de ordine, éراسi arunca tóte un'a preste alta; de unde ce iau, nu mai punu la locu, pre multe documente le instraina séu ei insii, séu suferé pre altii, că se le fure.

Déca sasii o patu asia cu documentele si cu archivele loru, apoi cumu va fi mergendu óre lucrulu in acestu respectu pre la comunele unguresci si romaneseci?! Cunóscemu foarte bine, ceea ce a repusu (prapaditu) si desfiintiatu vandalismulu temporiloru trecute; scimu că au fostu epoce, in care s'au culesu anume dela romani multime mare de documente pretioase sub unu pretestu, séu sub altulu, care apoi nu li s'au mai restituitu, ci din contra s'au datu focului, ori s'au nimicitu in alte moduri. Asia s'a intemplat de ecs. in dílele Mariei Teresiei cu ocasiunea infini-

tiarei regimentelor confinarié, apoi aceeași manopera se mai repetá anume in districtulu Fagarasiului pre la 1820 prin una comisiune compusa din oficiali ostasiesci si din civilisti. Fost-au casuri, in care bietii ómeni constrinsi (sorociti), că se'si produca documentele loru, de ecs. numai la dn. „solgabirau,“ acesta facenduse mai antaiu, că le citește cu luare-amente, se intorcea apoi catra ómeni si le dícea: ce voiti cu acestea secaturi? Nu ve platescu unu baraboiu, le poteti arunca in focu, séu se inveliti brandia in ele. Si ce vi se pare, că multi ascultá de dn. solgabirau bona fide. In 11. Martiu 1849 sér'a, candu cu caderea Sibiului, prizonierii unguri, carii fusesera inchisi vis-a-vis in scoluti'a calugaritiloru, scapandu de acolo, alergara dreptu in locuti'a comitetului, unde aruncara in focu tóte actele cate se adunaseru in cursu de cinci luni in miculu seu archivu*). Inse cine se fia in stare de a enumera tóte speciile de vandalisme, cate au trecut preste noi si tier'a nóstra? Fia-ne de ajunsu a trage din tóte invetiatur'a, că tocma pentrucá documentele si totu felulu de scripte sunt supuse la atat' amaru de pericole, noi de aici inainte se le adunamu cu grija atatu mai mare si legandule, cumu amu díce, cu siepte noduri, se le pastramu la locuri catu se póte de sigure si in ordine buna. Se ascultamu consiliulu comitelui Emer. Mikó, care díce, că nici petecuti'a cea mai mica de charhia se nu o despretuimu, ci se o pastramu. Unele familii patriciane sasesci isi continua cronica familiei si a cetatei, in care locuescu, adesea si a tieréi, din generatiune in generatiune pana in dio'a de astadi, fara a le pasa, că vedi dómne, in dílele nóstre esu atatea foi publice, care inghitu si consuma totu. Inghitu dieu si nu prea; pentrucá nimeni nu e nebuu, că se lege de nasulu publicistiloru multime de lucruri, care déca aru esi la lumina astadi si nu mane, nu la anulu, la diece, uneori la cincidieci de ani, aru avea adesea consecentiele cele mai funeste pentru generatiunile presente. Preste acésta vei afla unu numeru foarte insemnatu de documente, pe care astadi pre langa cea mai mare buna-vointia nu le poti intrebuintia spre nici unu scopu salutaru; vine inse cate unu tempu, epoca, catastrofa. in care aseménea documente le-ai platí cu multe mii, inse nu le mai affli nicairi. Altele éراسi sunt de natura, in catu déca le-ai publica astadi, ele aru produce efecte opuse in diametru la cele ce sperai tu, séu generatiunea in care te affli tu. Apoi mai alesu documente scrise si tiparite in limb'a romanésca, Ddieule cate díle si ani ne mai trebuescu nóua, pentrucá se potemu díce, ca avemu cate ceva din trensele. Deci

Se adunamu documente si se le pastramu, pentruca — cine are carte, are parte. G. Baritiu.

*) Acelea comune sunt: Sibiulu, Brasiovulu, Bistriti'a si Nocrichu. Vedi „Hausfreund“ din a. 1869 publicatu de eruditulu si zelosulu patriotu dr. Eugeniu de Trauschenfels, ale carui lucrari pe terenulu istoriei transilvane sunt de mare importantia, si dela carele compatriotii sei fara distinctiune de nationalitati si partite, au se astepte, pre catu speramu noi, inca si alte lucrari de valóre neperitória.

*) Dn. Th—ry, fostu oficialiu la insurgenti imi spuse, că dupa cateva díle se apucaseru se dea focului si actele din archivulu comandai generale, din care au si arsu cateva bratia, pana ce intreveni unu oficialiu de statu magioru si'i opri.

Asecurare pe viața.

În țările mai născute sune de mii de familii se scutescu de lipsa și saracia, de calamități fara nume și de ruina totală, numai prin simplă operațiune, că de ecs. tată sau mamă familiei merge la cutare societate de asecurantie, careia îi dăce: Éca voiescu a ve plăti vouă ună tacea anuală regulată, în totu cursulu vieții mele, pentru că după mórtea mea societatea se numere la mană clironomiloru cutare suma

TARIFA DE PREMII

pentru asecuratiuni de capitale pe **casulu mortii**, cari sunt de a se plăti după mórtea ori candu urmata a asecuratului.

Capitalu 1000 fr.

Etatea asecuratului	pe anu		pe diumatate de anu		pe patrariu de anu		Etatea asecuratului	pe anu		pe diumatate de anu		pe patrariu de anu	
	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.		fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.
20	16	78	9	52	4	29	43	34	44	17	48	8	81
21	17	17	9	74	4	39	44	35	97	18	17	9	15
22	17	56	9	92	4	49	45	37	35	18	96	9	56
23	18	04	9	16	4	62	46	38	90	19	75	9	95
24	18	53	8	41	4	74	47	40	55	20	58	10	37
25	19	01	8	65	4	86	48	42	39	21	52	10	84
26	19	50	8	90	4	99	49	44	23	22	45	11	31
27	20	08	10	20	5	17	50	46	27	23	49	11	83
28	20	66	10	49	5	29	51	48	40	24	57	12	38
29	21	34	10	83	5	46	52	50	63	25	70	12	95
30	21	92	11	13	5	61	53	53	06	26	93	13	57
31	22	60	11	47	5	78	54	55	58	28	21	14	21
32	23	38	11	87	5	98	55	58	20	29	54	14	88
33	24	06	12	21	6	15	56	61	40	31	17	15	70
34	24	83	12	61	6	35	57	64	12	32	55	16	40
35	25	71	13	05	6	58	58	67	32	34	17	17	21
36	26	58	13	48	6	80	59	70	81	35	94	18	11
37	27	45	13	94	7	02	60	74	40	37	76	19	02
38	28	42	14	43	7	27	61	78	38	39	78	20	04
39	29	49	14	97	7	55	62	82	55	41	90	21	11
40	30	65	15	56	7	84	63	86	91	44	11	22	22
41	31	82	16	15	8	14	64	91	57	46	48	23	41
42	33	08	16	79	8	46	65	96	32	48	89	24	63

Pentru clase de etate mai mici ori mai mari că cele cuprinse în tarifă acéstă, cumu și pentru solviri lunare, se computa premiele din casu în casu. Fractiunile se privescu totudeună că cruceri întregi.

de bani, de ecs. 10,000 fr., séu (după monetă engleză) una mie puncti sterlini. Candu traiesce cineva multi ani, se întielege, că și plătesce multe tace, în casulu celu mai reu înse în acelea tace platite succesive, elu își asigura unu capitalu, óresicumu pe nesimțite, adunatu din sumasióre, din care altumintea cine scie ce s'ar fi mai alesu. „Transilvani'a, banca generală de asecuratiune, primesce și asemenea asecuratiuni, éra tabelele sale de tarifă sunt acestea:

TARIFA DE PREMII

pentru asecuratiuni de capitale la **casu de mórte**, pre lângă platirea premiilor în rate, cari la fiacare 5 ani se micșioréza și după 20 de ani incéta cu totulu.

Capitalu 1000 fr.

Etatea asecur.	Platirea premiilor anuale pe timpulu celoru								Etatea asecur.	Platirea premiilor anuale pe timpulu celoru							
	5 ani d'antai		5 ani ai doilea		5 ani ai treilea		5 ani ai patr.			5 ani d'antai		5 ani ai doilea		5 ani ai treilea		5 ani ai patr.	
	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.		fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.
20	35	31	26	48	17	65	8	83	41	56	26	42	19	28	13	14	06
21	35	69	26	77	17	85	8	92	42	57	81	43	36	28	91	14	45
22	36	47	27	35	18	24	9	12	43	59	36	44	52	29	68	14	84
23	37	25	27	94	18	63	9	31	44	60	92	45	69	30	46	15	23
24	38	03	28	52	19	01	9	51	45	62	87	47	15	31	43	15	72
25	38	80	29	10	19	40	9	70	46	64	80	48	60	32	40	16	20
26	39	57	29	68	19	79	9	89	47	66	74	50	05	33	36	16	69
27	40	35	30	26	20	17	10	09	48	68	68	51	51	34	34	17	17
28	41	32	31	04	20	66	10	38	49	70	62	52	97	35	32	17	65
29	42	29	31	72	21	15	10	57	50	72	94	54	70	36	46	18	24
30	43	17	32	40	21	63	10	77	51	75	27	56	45	37	63	18	82
31	44	14	33	08	22	02	11	06	52	77	60	58	20	38	80	19	40
32	45	10	33	85	22	60	11	25	53	79	93	59	94	39	95	19	99
33	46	17	34	63	23	09	11	54	54	82	64	61	98	41	32	20	66
34	47	33	35	50	23	67	11	83	55	85	36	64	02	42	68	21	34
35	48	50	36	37	24	25	12	13	56	88	46	66	34	44	22	22	12
36	49	66	37	25	24	83	12	42	57	91	57	68	68	45	79	22	89
37	50	83	38	12	25	41	12	71	58	94	67	71	01	47	34	23	67
38	52	—	39	—	26	—	13	—	59	98	16	73	62	49	08	24	54
39	53	16	39	87	26	58	13	29	60	101	67	76	25	50	83	25	42
40	54	71	41	03	27	35	13	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pentru clase de etate mai mici ori mai mari, cumu și pentru solviri în rate de o diumatate de anu, de unu patrariu de anu séu de o luna, se computa premiele din casu în casu. Fractiunile se privescu că cruceri întregi.

T A R I F A D E P R E M I I

pentru asecuratiuni pe casulu mortii pre lînga raspunderea premiiloru numai intr'unu timpu anumitu.

Capitalu 1000 fr.

Etatea ascur.	Platirea premiiloru anuale pe timpu de										Etatea ascur.	Platirea premiiloru anuale pe timpu de									
	3		5		10		15		20			3		5		10		15		20	
	a n i											a n i									
	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.		fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.
20	106	60	66	93	39	87	29	59	24	74	41	165	58	104	28	62	76	47	24	39	87
21	108	74	68	29	40	74	30	17	25	12	42	169	75	107	09	64	51	48	60	41	13
22	110	48	69	36	41	42	30	65	25	51	43	173	73	109	52	66	26	49	96	42	30
23	113	01	71	—	42	29	31	33	26	09	44	178	—	112	23	67	90	51	32	43	75
24	114	56	71	97	42	87	31	82	26	48	45	182	56	115	14	69	75	52	87	44	92
25	116	98	73	43	43	84	32	59	27	16	46	186	83	117	96	71	49	54	32	46	47
26	119	31	75	08	44	72	33	27	27	65	47	191	19	120	87	73	43	55	88	48	02
27	122	22	76	82	45	78	34	14	28	42	48	196	04	124	07	75	57	57	72	49	57
28	124	35	78	19	46	66	34	63	29	01	49	200	70	127	07	77	60	59	37	51	22
29	127	17	79	93	47	73	35	41	29	59	50	205	74	130	47	79	93	61	31	53	06
30	129	89	81	58	48	80	36	19	30	27	51	210	40	133	57	82	16	63	25	55	—
31	132	51	83	33	49	77	37	16	30	95	52	215	93	137	26	84	59	65	29	57	04
32	136	19	84	88	50	74	37	74	31	53	53	220	87	140	56	86	72	67	42	59	08
33	138	13	86	82	52	—	38	80	32	30	54	226	40	144	15	89	54	69	75	61	31
34	141	14	89	54	53	16	39	58	33	28	55	231	35	147	54	91	96	72	08	63	64
35	144	53	90	89	54	42	40	74	34	05	56	236	78	151	23	94	68	74	50	66	24
36	147	35	92	74	55	59	41	52	34	92	57	242	60	155	20	97	49	77	22	68	97
37	151	32	95	16	57	04	42	68	35	80	58	248	03	159	08	100	50	79	93	71	78
38	154	33	97	10	58	30	43	56	36	77	59	253	66	162	96	103	60	82	94	74	89
39	157	82	99	43	59	66	44	72	37	64	60	259	87	167	23	107	—	86	14	79	28
40	161	90	101	85	61	21	45	89	38	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pentru solviri in rate de o jumetate sêu patrariu de anu, sêu de o luna se voru computá sumel premieloru din casu in casu. Fractionile se privescu cá cruceri intregi.

(Va urma).

Dictionariulu magiaru-romanu

compusu de G. Baritiu, a esitu de sub tipariu in 41 cóle octavu mare, litere garmond, si se póte cumpara pana la 1. Iuliu a. c. inca totu cu pretiulu abonamentulu, adica 3 fr. 20 cr. v. a., atatu dela auctoriu, catu si din tipografi'a Römer & Kamner in Brasiovu. Dela 1. Iuliu inainte va avea pretiulu de bolta 3 fr. 40 cr. val. austr. si se va putea trage prin ori-care libraría pretiu comptant.

Aceloru domni, carii s'au abonatu la acésta carte, li se voru espeda esemplariale indata dupa re'ntórcerea auctoriulu in patri'a sa, ceea ce se va intempla pela 20. Iuniu. In casu, cá unii dd. abonati se 'si fia stramutatu locuintia pana la esirea acestei carti, aceia sunt rogati, cá se benevoiesca a insciintia despre acésta pre auctoriu.

Despre metodulu, carele se urmà la compunerea acestui dictionariu, se va vorbi mai tardfu, adica dupace publiculu ilu va avea la mana. Asta-data insemnamu numai, ca lips'a unui dictionariu magiaru-romanu, precumu si a unui romanu-magiaru, se simte atatu la scólele din tînuturi amestecate, catu si la

deregatoriile publice si in alte raporturi ale vietiei publice si sociale, intocma pre atata, pre catu se simte in Elveti'a invetiarea limbei germane si a celei francesci, in Belgiu a celei francesci si a celei flamende, in Boemi'a a celei boemice si a celei nemtiesci, in Carnioli'a, Carinthi'a a slovene si a germanei etc. etc. Precumu ungurii, cati voiescu se intretiena relatuni cu romanii, trebue se invetie limb'a vorbita de 8 1/2 milióne poporu romanescu; totu asia multi romanii, carii locuescu sêu amestecati, sêu invecinati cu cinci milióne magiari, trebue se'si castige cunosciint'a limbei acestora; éra apoi tocma pentrucà limb'a magiara este atatu de grea, doritoriulu, sêu celu constrinsu cá se o invetie, are se ia in ajutoriu gramatic'a si dictionariulu cu atatu mai vîrtosu, cà una multime mare de neologismi si anume termini tehnici unguresci nici se audu in gur'a poporului, nici se mai afla in vreuna alta limba européna, precumu despre acestu adeveru se potu convinge chiaru cunoscolorii limbei magiare, indata ce voru lua in mana unu diariu, carte sêu actu oficialu scrisu in acea limba.

Necrologu.

Ioanu Popu-Baritiu, parochu in Petridulu-de-midiulocu, aprópe de Turd'a, membru alu asociatiunei transilvane romane, repausà in Domnulu in sér'a din 31. Maiu c. n. in etate de 84 de ani aprópe si fù inmormmentatu langa parintii, mosii si strabunii sei la biseric'a edificata prin ingrijirea si in parte prin spe-sele sale, dupace sierbise la altariulu Domnului tocma 60 de ani, adica din Maiu 1809 pana in Maiu 1869, din care periodu trei ani pètrecuse cá parochu in Juculu-de-diosu (comit. Clusiu), éra restulu intrégu in loculu nascèrei sale, de unde se si mutà la alta viétia.

Sfer'a de activitate a ori-carui parochu din comunele rurali este din natur'a lucrului si dupa puse-tiunea sa atatu de marginita, in catu la unulu cá acela tocma si pre langa cea mai buna vointia prea raru i se da oca siune de a se arata in lume cu nu sciú ce fapte, de care se se intereseze necumu viito-riulu, dara nici chiaru contemporanii sei. Pastorirea intielépta si eesemplaria a poporaniloru, educatiunea si institutiunea familiei, déca o are, si portarea unei economii mai rationabile, camu acestea sunt sferele de activitate, in laintrulu carora se intoreu parochii nostrii din comunele rurali. Parochulu Ioanu Baritiu dusu de parintii sei la scóla in etate de 9 ani, isi facuse cursurile de invetiatura in Blasiu, Clusiu si Aradu. In Blasiu fusese si elu unulu din elevii cu-noscutiloru trei barbati de sciintia, Samuilu, Georgie si Petru, cumu si alu celorulalti profesori contempu-rani, carii inflacarati de amóre catra natiune si pa-tria, pana pre la inceputulu acestui secolu alu 19-lea transplantasera in sinulu natiunei loru cu celu mai raru devotamentu ideii si cunoscintie castigat in Eu-rop'a meridionala si apuséna. In tóta viétia sa elu vorbia cu mare pietate despre profesorii sei; nu a-scundea defectele loru, le escusá inse totudeuna cu caracterulu tempului, in care au vietuiutu si au sufe-ritu acei ómeni. Se pareá inse, cá tenerimei din tem-pulu seu ii placuse de Georgie Sincai mai multu cá de toti ceilalti; ceea ce se explica din temperamentulu celu infocatu si din caracterulu decisu alu lui Sincai; éra cu inaintarea etatei audiai pe parochulu Ioanu dicéendu catra fiii sei cei mai mari: Me, luative sam'a, se nu patiti si voi cá Sincai. Sciti voi ce ve dicea mosiu-vostru: Nu e buna invetiatur'a multa fara mente si mai multa; éra: Theoria sine praxi, sicut rota sine axi. Acestu feliu de proverbia si aforisme betranesci nu prea au valóre la tenerime, ele intra pre una urechia si esu pe cecalalta. Tenerimea crède camu dupace se bufnesce cu capulu de pragu susu si diosu, asia e lumea si cursulu ei.

Parochulu Ioanu Baritiu a sacrificatu dupá po-terile sale multu pentru crescerea si institutiunea fii-loru sei, nici-odata inse n'a incuviintiutu, cá vreunulu

din ei se'si parasésca patri'a; unu adevveratu ardelénu concrescutu cumu amu díce, cu muntii si cu valile patriei sale, lui ii era preste potintia, cá se'si faca idea de vreuna alta patria, care se se póta asemena cu Transilvania lui. Indata din anii din tai ai pu-blicitatei romanesci elu citea regulatu mai totu ce'i cadea in mana scrieu romanesc, era prenumeratu la foi politice si literarie, sub conditiune inse, cá se afle in ele lucruri din patri'a sa. Se intielege, cá legile feudalistice ale Transilvaniei nu'i placea, din care cauza pana se aflá in etate mai vigorósa, venea in cate unu conflictu cu unii boierasi din comitatu si mai virtosu cu unii amploiatu municipali din cauze prea bine sciute; éra in asemenea casuri ilu audiai dicéendu: Ce norocu pe noi, cá avemu imperatu. Consolatiune istorica si traditionala acésta, care se póte explica prea bine In a. 184⁸/₉, parochulu Ioanu despoliatu de tóta averea sa prin insurgenti; scapà numai cu viétia in muntii apuseni, unde se adapostí la amicu seu protopopulu Iosifu Igianu si la nepotulu seu protopopulu Simionu Balintu, éra patru fii ai sei luptá in acelasi tempu pentru viétia si libertate, pre canda celu mai mare din ei, Georgie, se aflá in captivitate ruso-austriaca. Lucru singulariu inse, cá acestu betranu, cá si cei mai multi contem-porani ai sei nu crediuse in rezultatele revolutiunei unguresci; de alta parte inse catastrofele belice si politice din a. 1866 si 1867 iau sagetatu dreptu in áanima.

La mormmentulu lui Ioanu Baritiu ingenunchie si se róga pentru repausulu eternu alu lui veduv'a preotésa cu cinci fii si una fíca, mai multi nepoti si stranepoti, unu genere si patru norori.

Hoc ei filius major monumentum posuit.

Gimnastic'a si eesercitiulu in arme.

Gimnastic'a si deprinderea in arme, facu óre si ele un'a din conditiunile de cultura ale omenimei? Noi din partene nu voimu a disputa asupra acestei cestiuni; ceea ce voimu astadi este numai, cá se constatamu si acilea, cumcà precumu la popórale antice, asia mai alesu in dílele nóstre popórale europene au adoptatu cá una din conditiunile esentiali ale educa-tiunei generatiuniloru june atatu gimnastic'a in genere, catu si in specie eesercitiulu in arme. Mai nainte numai cu cativa ani in monarchiile absolute era fórte reu vediuti aceia, carii se eesercitá in arme, fara cá se fia inrolati in armata. Astadi unele din acele mo-narchii adoptandu institutiuni mai liberali, necumu se mai impedece acestu ramu alu activitatei omenesci, dar' inca 'lu inbarbata, pentrucà éca, corpuri legisla-tive si regime voiescu, cá intrég'a popolatiune de secsulu barbatescu se se deprinda in arme. Acésta prefacere a ideiloru si opiniuniloru vene la multi fórte curiósa si'i aduce in óresicare perplecsitate. Intiele- legemu acésta mai alesu de noi romanii, fara cá se

ne miramu de acésta aparitiune. In a. 1830 dîsesse br. Nic. Vesselényi in cartea sa titulata „Balitéletek“ (Prejudetiele) catra boierii teneri de nationalitatea sa: Mei ómeni, din lips'a eesercitiului in arme ati devenitu atatu de codardi (fricosi), in catu numai la vederea unei pusculitii stati se ve ascundeti in cate una borticica de sióreci; sabiile remase vóua dela stramosi stau ruginite si afumate etc. etc. Acestea cuvente ale lui Vesselényi se luara pe atunci curatu cá una insulta asupra „ilustrei“ nobilimi transilvane, a carei trufia se potea asemena numai cu truf'a grandiloru din Spania. Aceea insulta inse folosi atata, cá preste puçinu se si deschise in Clusiu una mica scóla de arme, care se sustienù bine reu, pana la a. 1848. Este insemnatu, cá aceea scolutia din Clusiu nu a fostu in stare de a indemna si pe altii in alte orasie la una asemenea intreprindere. Consecentiele s'au vediutu in a. 1848%; inse cu acelea se va ocupa órecandu istori'a.

Se spune, cá Napoleonu I. ar fi dîsu la óresicare ocaziuni: Austri'a remane totudeauna cu cate una idea si cu cate una armata inapoia altora. Óre inse noi cu cate idei remanemu si amu remasu inapoia altora?

Intr'aceea nu voimu se ne departamu de tem'a nóstra. Am priceputu fórte bine, pentruce poporulu tieranu nu are nici unu gustu pentru gimnastica; ocupatiunile rurali sunt una gimnastica neprecurmata. Nu pricepemu inse, pentruce tenerimea dela orasie fuge de eesercitiale corpului la noi, candu ea le vede introduse in tóta Europ'a. Fug'a de arme totu o mai potemu esplica, fara inse a o poté justifica la una parte mare a tenerimei. Noi nu scimu se se fia deschisu undeva pana astadî scóla de arme intre romani, afara numai de capital'a Romaniei; inse nici despre progresele acesteia nu suntemu informati, ii cunóscemu numai statutele, pe care le si reproducemu aici, observandu numai, cá pre catu ni se pare din stilulu lor, ele sunt in cea mai mare parte una copia adusa incóce din vreuna tiéra multu mai naintata pe acestu terenu. Acelea statute suna:

Statutele societatiei centrale romane de arme, gimnastica si dare la semnu.

CAPITOLUL I.

Scopulu.

Art. 1. Societatea centrale romana de arme, gimnastica si dare la semnu are de scopu:

- a) Deprinderea cu manuirea armeloru si darea la semnu.
- b) Validarea corpului prin eesercitii de gimnastica.
- c) Grate si amicale distractiuni ale membriloru si ale familiiloru lor, in urbane intr'uniri recreative.
- d) Infratirea prin cunoscintia si mutuale stimare intre membrii ei.

Art. 2. Societatea nu are absolutamente nici o colóre séu scopu politicu.

Art. 3. In interesulu scopului societatiei (art. 1.) se va provocá dupa putintia organizatiunea in fiacare judetiu de societati analóge, sorori séu sectiuni ale societatiei centrale.

Membrii acestoru societati séu sectiuni, déca ele voru fi adoptatu scopulu statuteloru de facia, voru avé in sinulu societatiei centrale, cu reciprocitate declarata din partea acelor sectiuni séu societati:

a) Dreptulu la eesercitiile ordinarii ale societatiei centrale, cá si membrii ei.

b) Dreptulu de a primi diploma de membru alu societatiei centrale, platindu numai tacsele ei, fara a mai plati si alte tacse, pe catu timpu le va fi platitu in judetiu.

CAPITOLUL II.

Membrii.

Art. 4. Veri ce persóna nascuta séu naturalizata romana póte deveni membru societatiei, cu conditiune:

- a) Se fia majorenu (21 ani).
- b) Se ofera garantii suficiente de moralitate.

Strainii se potu primi in societate numai prin votulu adunarei generale a societatiei.

Strainii aspiranti a deveni membri societatiei, potu prin votulu secretu alu comitetului societatiei fi primiti la eesercitiile ordinari ale ei, platindu tacsele otarite. Acésta admitere provisoria incetéza la prim'a adunare generale, carea va fi tienuta a vota definitiv'a primire séu respingere a aspirantului.

Membrulu provisoriu admisu, dintre straini, nu are nici unu dreptu de amestecu in administratiunea societatiei si deci nici votu la adunarile ei.

Art. 5. Studentii romani de facultati, de si minori, potu fi admisi, cu titlulu de membri aspiranti. Indata cu pasirea etatei preste 21 ani, ei intra, fara altu votu, intre membrii ordinari ai societatiei.

Membrii aspiranti n'au votu deliberativu in adunari.

CAPITOLUL III.

Admisiunea, demisionarea, reintrarea.

Art. 6. Doritoriulu de a face parte din societate, intr'unindu conditiunile prevediute prin art. 4, 5, adreséza in scrisu cererea catra comitetulu societatiei, cu lamurire:

- a) a calitatiloru séu profesiei.
- b) a domiciliului.

Declaratiunea acésta e considerata ca are putere cá unu actu sinalagmaticu intre declaratoriu si societate.

Art. 7. Presedintele comitetului priimindu declaratiunea dela art. 6, o notifica societatiei prin aiptu resumatoriu ei in sal'a principale a societatiei.

Membrii societatiei au dreptulu in curgere de 15 dîle dela dat'a aiptului se faca catra comitetu objectiunile d-loru asupr'a admisibilitatii doritoriului.

Acusarile de polemica aduse prin diare, pe catu

timpu n'a urmatu o sentintia judecatorésca (care si acésta nu se considera in cauzele politice), nu potu constitui obiectiuni de admitere si nici de escludere.

La admitere inse a membriloru noui, comitetulu le póte apretiui, fara inse a'si intemeia votulu pe ele. Apretiarea comitetului asupra acestoru obiectiuni este definitiva.

Art. 8. Persón'a admisa de comitetu in vreuna din categoriile aratate la art. 4, 5, va depune tacs'a de admitere celu multu pana in optu díle dela dat'a adresei, incunoscintiatóre, socotinduse la din contra cá neavenita admiterea.

Art. 9. Diplom'a de membru se va elibera numai aceloru persóne, care in timpu de unu anu voru fi datu probe de iubire si staruintia pentru susutienerea si desvoltarea societatiei, pe langa intocmai deplinire a obligatiuniloru speciali si generali, dupa regulamente si statute.

Comitetulu, dupa implinirea stagiului de unu anu, acorda séu refusa diplom'a, apretiandu in modu definitivu si afsiandu procesulu verbale relativu in sal'a societatiei timpu de cinci díle, déca in elu nu sunt motive atingéndu moralitatea séu viéti'a privata a persónei in cestiune.

Art. 10. Fiacine e liberu a se retrage din societate. Membrulu inse care se retrage e datoriu a anuncia comitetului retragerea sa si a acita cotisatiunile ori tacele datorite pana la finea trimestrului in cursulu caruia se retrage. Unu trimestru inceputu se platesce intregu.

Comitetulu va urmari pre membrulu retrasu pentru plat'a deplina a sumelor datorite casei societatiei.

Art. 11. Membrulu retrasu voindu se reintre in societate, va indeplini din nou tóte conditiunile de admisibilitate mai susu prevediute in art. 4, 5, 6, 7 si 8 afara de art. 9 pentru cei cari la retragere au deja diplom'a.

CAPITOLUL IV.

Obligatiunile membriloru.

Art. 12. Fiacare membru e obligatu a plati tacele si contributiunile fiesate prin aceste statute si specialele regulamente.

Art. 13. Fiacare membru e ténutu se frecvente pe catu mai adese esercitiile si adunarile generale ale societatiei.

Art. 14. Fiacare membru trebue se fia cu staruintia si iubire pentru prosperitatea societatiei si a jungerea scopului ei.

Art. 15. Membrii isi datoiescu stima si respectu reciprocu.

Acela care prin purtare, vorbe séu fapte, aduce nearmonia in societate, séu care aduce scadere stimei si onórei societatiei si dauneza desvoltarei si prosperarei ei, déca dupa o prima admonitiune secreta dela comitetu, nu se va indrepta, va fi departatu din sinulu societatiei prin votulu secretu alu comitetului ei.

Art. 16. Fiacare membru e ténutu se stimeze

decisiunile si oranduelile adunariloru generali ale societatiei si ale comitetului ei, si fara cauza bine cuventata a nu refusa insarcinarile ce aceste (adunari si comitetu) ii dau, din cerculu activitatiei societatiei.

Art. 17. Fiacare membru raspunde pentru armele si aparatele ce dauneza, rumpe séu perde, din neingrijire séu nedibacia.

Armele ce se strica in lectiuni cu profesorii sunt in comptulu societatiei.

Asalturile intre membri (afara de serbarile societatiei) suntu, catu pentru arme, in comptulu membriloru.

(Va urma).

C l i o.

Series Vajvodarum Transilvaniae.

(Continuare).

- 1466 Sigismundus Comes de S. Georgio, cum Joanne Comite de S. Georgio et Bertholdo Ellerbach de Monyoro-kerék Vajvoda Trans. Vide Katona T. XV. Eder in Felmero. Wagner anal. famil. II. et IV.
- 1466 Joannes Comes de S. Georgio Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1467 Joannes Comes de S. Georgio et Buzin Vajv. Transilv. C. D. T. III.
- 1467 Joannes Grof Vajvoda rebellis. C. D. T. III.
- 1468 Joannes Pongrácz de Dengeleg Vajvoda et Comes Siculor. ibid. NB. De violentiis Joannis Pongrácz Vajvodae, vide Eder in Felmero.
- 1468 Joannes Pongrácz et Nicolaus Chupór de Monoszlo Vajvodae C. D. T. III.
- 1468 Joannes Pongrácz de Dengeleg Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1468 Joannes Pongrácz de Dengeleg Vajvoda. Reg. Arch. T. II. item T. III.
- 1468 Joannes Comes de S. Georgio et Bozin. Szeredai „Not. Cap. Alb.“
- 1468 Joannes Pongracz de Dengeleg et Nicolaus Chupor de Monoszlo Vajvodae Transilvani. Batthyányi Leg. Eccl. Tomo III.
- 1468 Donacionales Mathiae I. pro Nicolao Csupor Vajvoda Transilvaniae super certis bonis. Vide Szech. Cat. Ms. I.
- 1469 Monoszloi Csupor Miklos. Vide Magyar nyelv utüvelő Társaság 1 Darab.
- 1469 Dominicus Bethlen Vice-Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1469 Joannes Pongrácz Vajvoda et Joannes de Rede Vice-Vajvoda ibid.
- 1470 Joannes Pongratz Vajvoda. Vide Schaeseus in nota. Vide Diaeta.
- 1470 Joannes Pongracz Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1470 Joannes Pongracz et Csupor Vajvodae. S. C. D. T. IV.
- 1473 Joannes Pongracz Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1473 Blasius Magyar Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1473 Blasius Magyar. Vide Apafi; Szeredai „Series Eppor.“
- 1473 Blasius Magyar Vajvoda. C. D. T. III. idem una et Com. Siculorum.
- 1473 Joannes Pongrácz. Vide Szász Sebes.
- 1473 Nicolaus Chupor de Monoszlo Superstes non amplius Vajvoda C. D. T. III.
- 1474 Blasius Magyar Vajvoda. C. D. T. III.
- 1474 Blasius Magyar de Mera. Vide Siculus.
- 1475 Blasius Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1477 Stephanus Báthori Vajvoda. Mortuus 1493. Vide Szirmai Szathmár I.
- 1477 Nicolaus Chak, Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1478 Joannes Pongracz Vajvoda. S. C. D. T. IV.
- 1478 Petrus Geréb Vajvoda. S. C. D. T. IV.

- 1478 Petrus Geréb de Vingart Vajvoda. S. C. D. T. I.
 1479 (ante) Anton de Kend Vice-Vajvoda. S. C. D. T. IV.
 1479 Antonius de Kend Vice-Vajvoda. R. Arch. T. II.
 1479 Petrus Geréb Vajvoda. S. C. D. T. IV.
 1480 Stephanus de Bathor Vajvoda, Comes Siculorum et Judex Curiae. C. D. T. III.
 1481 Stephanus de Bathor Judex Curiae et Vajvoda. Cod. Dipl. Tomo III. et Comes Siculorum. C. D. T. IV.
 1481 Stephanus de Bathor. Vide Gyerőfi.
 1481 Stephanus Bathori Vajvoda. S. C. D. T. IV.
 1482 Stephanus Bathori Vajvoda. S. C. D. T. IV.
 1482 Bartholomeus Dragfi Vajvoda. Szirmai Szathmár II.
 1484 Stephanus de Bathor Judex Curiae et Vajvoda. Cod. Dipl. Tomo III.
 1484 Stephanus Bathori. Vide Szeredai „Series Eppor.“
 1484 Stephanus Bathori Vajvoda a cujus jurisdictione eximuntur Saxones Ecclesiastici.
 1484 Stephanus Báthori Vajvoda. S. C. D. T. IV.
 1484 Stephanus Báthori Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1484 Joannes Comes de S. Georgie Vajv. et Com. Siculorum. C. D. T. III.
 1484 Joannes Comes de S. Georgie Vajv. et Com. Siculorum. Szeredai „Not. Cap. Alb.“
 1485 Vajvoda Transilvaniae fuit Frank de Zéchen, juxta Wagner. Anal. famil. Dec. II.
 1485 Bathorio Vajvoda cum Rege in bello austriaco ocupato Vicem Vajvodae in Transilvania gessisse Antonium Sarmasági dicit Felmer. ast quo fundamento? id ignoratur.
 1486 Artic. 21. Omnes exemptionales, quibus nonnulli a jurisdictione Vajvodali eximuntur, cassantur. Vide in Corpore Juris.
 1486 C. Stephanus de Bathor Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1486 Lazarus Koldos de Rusnya nomine et in persona Vajvodae ibid.
 1487 C. Stephanus de Bathor Vajvoda ibid.
 1487 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda ibid.
 1487 Vices Vajvodae obiisse Stephanum de Telegd. dicit Eder in Felmero, Wagner anal. famil. III.
 1488 hoc ipsum iidem. Item 1490.
 1488 Stephanus Bathori. Vide Corona.
 1488 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1488 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1489 Elisabetha Vidua et Mathias filius Joannis quondam Pongracz de Dengeleg Vajvodae et Consobrini Mathiae Regis. C. D. T. III.
 1489 C. Stephanus de Bathor Vajvoda et Comes Siculorum. S. C. D. T. V.
 1490 C. Stephanus de Báthor Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1490 C. Stephanus de Báthor Vajvoda Transilvanus. Batthyányi Leg. Eccl. III.
 1490 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1490 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1491 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. C. D. T. III.
 1491 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1491 Stephanus de Bathor, Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1492 Stephanus de Bathor, Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1492 Stephanus de Bathor, Vajvoda Simul et Judex Curiae ibid.
 1492 Stephanus Bathor Vajvoda. Vide ad Historiam.
 1492 Vice-Vajvodatum Stephani Bathori supplevisse Michaëlem de Almás dicit Eder in Felmero.
 1492 Michael de Almás Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1493 Ladislaus de Losontz et Bartholomaeus Dragfi Vajvodae Transilvaniae et Comites Siculorum. S. C. D. T. V.
 1493 Ladislaus de Losontz et Bartholomaeus Dragfi de Beltheők Vajvodae et Comites Siculorum. C. D. T. IV.
 1493 Ladislaus de Losontz et Barth. Dragfi. Vide Szász Város — Vizakna.
 1493 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1494 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda et Comes Siculorum ibid. et Ladislaus de Losontz, ambo 1494, bis ambo 1494 dein inter 1494 et 1495. Ladislaus de Losontz a Vajvodatu amovetur.
 1494 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. C. D. T. IV.
 1494 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. S. C. D. T. I.
 1494 Ladislaus de Losontz et Bartholomaeus Dragfi Vajvodae. Reg. Arch. T. II.
 1494 Nicolaus Hagymás Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1495 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda et Comes Siculorum ibid.
 1495 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1496 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1496 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. S. C. D. T. I.
 1496 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1496 Bartholomaeus Dragfi de Beltek. Szeredai Not. Cap. Alb.
 1496 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1497 Budae feria III. p. a. f. B. Fab. et Sebast. Wladislai mandatum ad Saxones ut Bartholomaeo Dragfi de Beltek Vajvodae Transilvaniae in medietatem Solarii el Vigesima 2250 finos solvant, alteram vero medietatem Solarii solvat eidem Nicolaus Prael (probabilis Thesaurarius Transilvaniae) produxit Marienburg Geschichte.
 1497 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. S. C. D. T. V.
 1497 Stephanus de Bathor Judex Curiae Vajvoda et Comes Siculorum et a Rege mittitur pro Cossario contra Vajvodam Bartholom. Dragfi, (et) Josa de Som. C. Temesien-sis. S. C. D. T. V. combina pag. 222.
 (Va urma).

Ad Nr. 141—1869 (539).

Publicarea baniloru incursi

la asoc. dela sied. comit. din 7. Aprilie a. c. pana la siedinti'a aceluia din 8. Maiu a. c.

Prin scrisori'a ven. consist. metrop. din Blasiu de dto. 17. Aprilie Nr. 529 s'a trimesu la asoc. 13 fr. 64 cr. v. a. cá colecte si anume:

1. Prin Rm. vicariu Ioane Antonelli s'a adunatn:	
a) dela parochi'a gr.-cat. Ileni	2 fr. — cr.
b) dela parochi'a gr.-cat. Hurezi	— „ 60 „
c) dela parochi'a gr.-cat. Iasi	1 „ — „
d) dela parochi'a gr.-cat. Fagarasiu	1 „ 40 „
Sum'a	5 fr. v. a.

2. Prin rev. dn. parochu in Bucerdea granosa Ioane Olteanu s'a trimesu cá colecta dela poporeni resp.	8 „ 64 „
Sum'a	13 fr. 64 cr.

Sibiu in 8. Maiu c. n. 1869.

Dela secret. asoc. trans.

Indreptari.

In conspectulu despre banii intrati in cassa asociatiunei si publicati dela Nr. 4 pana 8:

- la pag. 94 D. Soic'a I. au platitu si pro 186⁶/₇ cu totulu 10 fr.
- in locu de Seceiu Georgiu e de a se indreptá in „Suciú Georgiu“ etc.
- in locu de Viulcanu Ios. e de a se indreptá in „Vulcanu Ios.“ etc.
- la pag. 107. Nr. 9 in locu de Rotianu se se indrepte: „Botianu.“ Totu la pag. 107 Nr. 9 in locu de Caltrasieni se se indrepte: „Caltvasseru.“